

ORIENTační list 19/ 4

Umění islámské kulturní oblasti

Jak vzniká kaligrafický ornament

„Přednášej! A Pán tvůj je nadmíru štědrý,
Jenž naučil člověka perem,
Naučil člověka, co ještě neznal.“
(Korán Súra 96, verš 3–5)

Arabské písmo je považováno za jedno z vysokých umění, kterým Bůh člověka obdařil. Kaligrafii je připisován hluboký duchovní rozměr. Není proto divu, že se arabské písmo velmi brzy stalo součástí výzdoby předmětů denní potřeby.

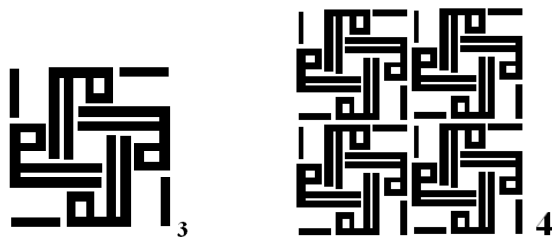
nad druhé, předbíhají se ve svém pořadí a jejich tahy se navzájem proplétají. Deset slov jednoho z veršů¹ Koránu namaloval kaligraf tímto způsobem do kruhového medailonu.

1) Ornament tvořený opakováním

- 1 – slovo „Alláh“ v běžné kurzívě
2 – stejné slovo v pravoúhlém duktu *kúfí*

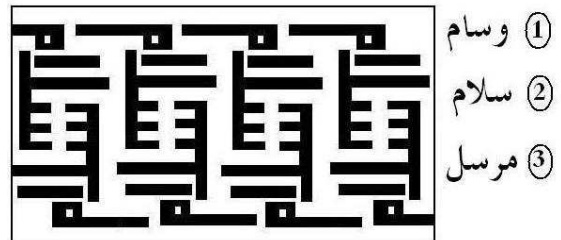
- 3 – předchozí tvar slova Alláh čtyřikrát zopakovaný, pokaždé otočený o 90°
4 – předchozí tvar znásobený do plošného ornamentu

2) Ornament tvořený vzájemným proplétáním písmen textu:

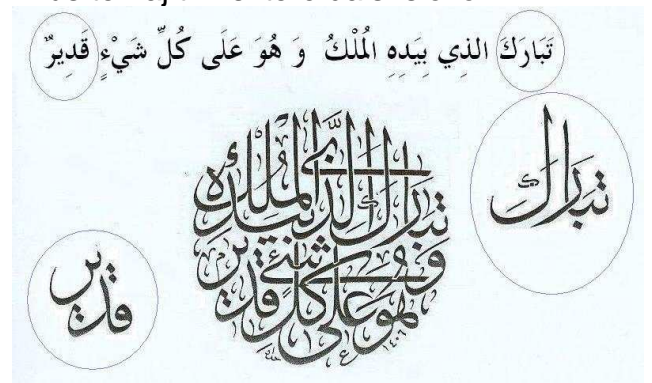
V kaligrafickém provedení písma se písmenka často dostávají jedno

Úkoly

- 1) Poznáte, z kterého slova se skládá tento ornament?

- 2) Rozpoznáte v medailonu první a poslední slovo textu? Pozor, arabské písmo se čte zprava doleva!
Zkusíte najít i některé další slovo?

3) Najdete v expozici předmět, na kterém se nachází tento medailon s kaligrafickým ornamentem? Ornament na tomto předmětu je odvozen z arabského písma duktu *kúfí*.

Zdroje

<http://www.metmuseum.org>
<http://www.arabiccalligraphy.com/>
Bahbouh, Charif, *Půvab arabské kaligrafie*, Praha: Dar Ibn Rushd 2002.
Glenn, Fu; Lowry, D.; Yonemura, A., *From concept to context : approaches to asian and islamic calligraphy*, Washington Smithsonian Institute. 1986.
Blair, Sheila, *Islamic calligraphy*, Edinburgh: Edinburgh University Press 2006.

Hana Nováková

Poznámky

¹⁾ Korán, Súra Království (67,1)

Správné odpovědi:

1) 2

2)

3) Štít ceremoniální, Írán, 19. století
ocel, Vu 5

Lektorské oddělení Sbírký orientálního umění Národní galerie v Praze, palác Kinských, Staroměstské nám. 12, 110 15 Praha 1. Informace o pořadech a jejich rezervace na e-mailu asiaedu@ngprague.cz, na telefonním čísle +420 222 315 205, na internetových stránkách <http://www.ngprague.cz/cz/11/sekce/doprovodne-programy/> a v pražských kulturních přehledech